

FRÁSÖGN

af ársfundum Vestnorræna ráðsins í Gjógv í Færeyjum 3.-7. september 2012

Af hálfu Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins sóttu ársfundinn Ólína Þorvarðardóttir formaður, Árni Johnsen, Lilja Rafney Magnúsdóttir, Sigurður Ingi Jóhannsson og Björgvin G. Sigurðsson sem sótti fundinn í forföllum Sigmundar Ernís Rúnarssonar, auk Jörundar Kristjánssonar starfandi ritara Íslandsdeildar. Fjöldmörg efnisatriði voru á dagskrá fundar, meðal annars: dagskrá þemaráðstefnu sem haldin verður á Íslandi nk. janúar, samstarf í menningar- og menntamálum, samstarf um heilbrigðisþjónustu, orkumál, nýting auðlinda sjávar, staða kvenna, ferðamál o.fl.

Henrik Old, formaður Vestnorræna ráðsins, setti ársfundinn og bauð fundargesti velkomna. Hann fagnaði því að Vestnorræn dagur skyldi nú haldinn í fyrsta sinn en lýsti ákveðnum áhyggjum af því að hægt væri að halda hann árlega með svo myndarlegum hætti sem í stefndi á Íslandi.

Að loknu ávarpi formanns gerði framkvæmdastjóri Vestnorræna ráðsins grein fyrir starfsemi liðins árs og ársreikningum árána 2010 og 2011. Stakk hann upp á að ársfundir væru haldnir fyrr á árinu og þemaráðstefna síðar, til að hægt sé að leggja fram þingsályktunartillögur fyrr en nú er. Þá lagði hann til að landsdeildarmenn skiptu með sér verkum þannig að hver hefði ákveðnar tillögur á sinni könnu; fylgdi þeim eftir og þrýsti á samþykkt þeirra. Fundur samþykkti ársreikninga.

Því næst gerðu formenn landsdeilda grein fyrir starfinu á liðnu ári. Fram kom í máli Ólínu Þórðardóttur, formanns Íslandsdeildar, að allar tillögur ráðsins hefðu hlotið brautargengi á Alþingi utan þingsályktunartillögu um að Vestnorrænir ríkisborgarar mættu flytja með sér mat til einkanota milli landa. Gerði hún grein fyrir að ekki hefði náðst að afgreiða tillöguna úr utanríkismálanefnd fyrir síðari umræðu. Nokkur umræða spannst um þetta atriði, einkum meðal grænlestra þingmanna sem lýstu óánægju sinni. Sigurður Ingi Jóhannsson taldi að hægt væri að finna lausn á þessu máli og voru þau Ólína, ásamt öðrum í Íslandsdeild VNR, einhuga um að unnið skyldi að lausn á komandi þingi. Þá vakti Ólína athygli á að í samningsafstöðu Íslands varðandi kaflann um utanríkismál í aðildarviðræðum við Evrópusambandið væri lögð áhersla á að viðhalda Hoyvíkursamningnum þótt til aðildar kæmi.

Rigmor Andersen, áheyrnarfulltrúi norska Stórþingsins, flutti kveðju Stórþingsforseta og gerði grein fyrir Breivik skýrslunni og viðbrögðum við henni. Þá tók Björn Kalsø til máls og lagði hann m.a. í máli sínu áherslu á mikilvægi vinabæjarsambanda og starfi norrænu félaganna til að efla sambandið milli íbúa landanna í norðvestri.

Í umræðum um málefni norðurheimskautsins og loftlagsbreytingar lagði formaður Íslandsdeildar ríka áherslu á að Ísland ætti ávallt aðild að ákvörðunum um málefni norðurslóða. Ítrekaði hún óánægju með að fulltrúa frá Íslandi hefði ekki verið boðið til sérstaks fundar norðurskauts strandríkja sem haldinn var í Ilulissat árið 2008. Voru fundarmenn sammála um að eðlilegt væri að Ísland ætti aðild að öllum ákvörðunum er varða svæðið.

Þá kynnti formaður Íslandsdeildar tillögu að efni þemaráðstefnu næsta árs. Þema ráðstefnunnar verður „tækifæri og möguleikar í heilbrigðisþjónustu á Vestur-norðurlöndum. Lagði hún til að ræddir yrðu möguleikar á að skilgreina svæðið sem eitt heilbrigðisþjónustusvæði og möguleikar á sameiginlegum opinberum innkaupum á heilbrigðisvörum væru kannaðir. Tveir þátttakendur á fundi, þau Bill Justinussen frá Færeyjum og Ruth Helmann, voru heilbrigðisráðherrar þegar síðasta þemaráðstefna um svipað efni var

haldin í Ilulissat. Voru þau sammála um að tímabært væri að fjalla um þetta efni á nýjan leik. Jozef Motzfeldt, formaður grænlenku landsdeildarinnar, sagði brýnt að skilgreina heilbrigðisþjónustu vítt í þessu sambengi, þannig hugtakið næði einnig yfir fyrirbyggjandi aðgerðir og lýðheilsumál. Var forsætisnefnd Vestnorræna ráðsins falið að undirbúa þemaráðstefnu á grundvelli umræðna á fundi.

Við umræður um nýtingu auðlinda sjávar komu fram áhyggjur hjá bæði nefndarmönnum í Íslandsdeild og landsdeild Færeyja vegna yfirvofandi þvingunaraðgerða Evrópusambandsins og Noregs í makríldeilunni.

Fundarmenn lýstu almennri ánægju með Vestnorrænan dag, menningarhátíð Vesturnorðurlanda, sem haldinn verður í Reykjavík í fyrsta sinn 7.-8. september. Þá kom fram í umræðum um viðgerðir á endurbyggðum bæ Eiríks rauða í Bröttuhlíð og Þjóðhildarkirkju að það er nú sveitarfélagið sem ber ábyrgð á byggingunum, ekki landsstjórnin. Tóku fundarmenn almennt vel í að sami aðili og hlóð byggingarnar kæmi að viðhaldi, því hann hefði verkþekkingu og reynslu til starfans.

Rætt var um fríverslun á Vestnorðurlöndum og lýstu Grænlingar áhuga á að gerast aðildar að Hoyvíkursamningnum. Benti Gunnvör Ballvör, fulltrúi í færeysku landsdeildinni og fyrrverandi aðalræðismaður Færeyja í Reykjavík, á mikilvægi þess að opna sendiskrifstofu í hinum Vestnorrænu löndunum samtímis, eða áður en Grænlingar gerðust aðildar að samningnum.

Í umræðum um störf Vestnorræna ráðsins og skipulag kynnti formaður Íslandsdeildar hugmynd um að landsdeildir fundi samtímis að vori og hausti til að samræma betur starfið og deila hugmyndum. Var vel tekið í þá tillögu. Rætt var um hugmyndir um að heimila þátttöku áheyrnarfulltrúa á fundi. Var samþykkt að það skyldi ekki heimilt nema í undantekningartilfellum og þá að undangengnu samþykki forsætisnefndar.

Samþykktar voru tvær nýjar tillögur á ársfundi. Sú fyrri hvetur til samstarfs milli Vestnorrænu landanna til að standa að námskeiðum fyrir rithöfunda. Sú síðari er hvatning til utanríkisráðherra landanna að styrkja samstarf um málefni norðurheimskautsins. Þá voru samþykktar 9 tillögur um innri málefni Vestnorræna ráðsins, m.a. tillaga Ólínu Þorvarðardóttur og Íslandsdeildar að efni þemaráðstefnu, sem fjallað var um að ofan, og tillaga um hækkun framlags þjóðþinganna til barnabókaverðlauna til að auðvelda útgáfu vinningsbókar á hinum Vesturnorðurlöndum.

Að lyktum var samþykkt að ríkisendurskoðun skyldi áfram vera endurskoðandi reikninga Vestnorræna ráðsins. Var Josef Motzfeldt einróma kjörinn formaður ráðsins fram að næsta aðalfundi.

Samhliða ársfundi fór fram fundur í forsætisnefnd Vestnorræna ráðsins og þingmannanefnd um Hoyvíkursamninginn. Gerð er grein fyrir þessum fundum í sérstöku minnisblaði.

Á fundi sínum samþykkti forsætisnefnd Vestnorræna ráðsins tillögu að dagskrá fundar og fjallaði um framkomnar tillögur. Þingmannanefnd um Hoyvíkursamninginn hélt stuttan fund þar sem tillaga formanns um að fresta umræðu um skýrslu utanríkisráðuneyta landanna barst seint. Ákveðið var að boðað skyldi til fundar í tengslum við þemaráðstefnu á Íslandi þar sem fjallað yrði um skýrsluna. Lagði formaður til að færeyska sendinefndin kæmi degi fyrr til að ljúka fundi fyrir þemaráðstefnu. Í lok fundar var Ólína Þorvarðardóttir kosin formaður þingmannanefndar um Hoyvíkursamninginn og Brandur Sandoy varaformaður.